

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Zaščita kmeta in zadružništvo

V zadnjem članku o novem zakonskem predlogu smo se bavili predvsem z vprašanjem maksimiranja obrestne mere ter zaščite denarnih zavodov. Kar se tiče zaščite kmeta, o kateri govori prvi odsek zakonskega predloga v šestih paragrafi, nam je ugotoviti, da je v primeri s sedanjim zakonom zvišana obrestna mera od prejšnjih 6% na 10% skupno z amortizacijo ter posrskimi stroški. Deloma je bilo že v sedanjem zakonu s posebno pogodbo med upniki in dolžniki mogoče dogovoriti obrestno mero 10%. V novem zakonskem predlogu pa se tudi ta plačila lahko odgode. Kajti dolžnik bo plačal lahko polovico ob dogovorjenem roku, odnosno, če je za plačilo dogovorjenih več rokov v letu, ob prvem dogovorjenem roku, drugo polovico pa najkasneje do 30. oktobra 1933. V kolikor plačilni roki niso dogovorjeni, bo dolžnik prvo polovico plačal najkasneje do 31. decembra letos, drugo polovico pa najkasneje do 30. oktobra 1933. To pomeni, da se bodo lahko tudi plačila obrestni, ki so doslej prispevala na koncu leta, lahko izvrševala še v teku l. 1933, kar bo seveda imelo neugodne posledice za one denarne zavode, ki goje predvsem kmečki kredit. Tem bo težko priti do obresti, kaj šele do izposojene glavnice. Zato bodo tudi v veliko težjem položaju nasproti svojim upnikom.

V primeri s sedanjim zakonom se razširja krog izjem glede odložitve plačil in eksekucije. Kakor prej, so izzete javne dajatve itd., na novo pa so izzete iz predpisov terjatve, ki so nastale iz nakupa potrošnih predmetov v zadnjem letu pred uveljavljenjem tega zakona. S tem bo največ pridobila podeželska trgovina, ki je doslej močno občutila kmetaki moratorij. Nadalje so izzete terjatve za plače oseb, ki so zaposlene v gospodinjstvu dolžnika, zakupnine in stanarine, terjatve zdravnikov in lekarnarjev za stroške zdravljenja dolžnika ali članov njegove družine, ki žive z njim v skupnem gospodinjstvu, zaostali pogrebni stroški v istem obsegu ter končno terjatve obrtnikov, ki izvirajo iz zadnjega leta pred uveljavljenjem tega zakona.

V dosedanjem zakonu so bile nadalje izzete terjatve Narodne banke, Državne hipotekarne banke, Privilegirane agrarne banke, terjatve samoupravnih teles in njihovih hranilnic ter zadružnih organizacij. V novem zakonskem predlogu so pa zadruge izzete in nimajo dosedanjega privilegirane stališča več. Proti temu pa na naše zadružništvo odločno nastopa. Zlasti je to važno za nas, ker tvorijo v naši banovini dolgovni kmeti zadrugam 33-5%. Doslej naše zadružništvo ni dalo povoda za take ukrepe, kajti znano dejstvo je, da so doslej zadruge vedno tvorile glede kulantnosti izjemo, saj vemo, da so v zadrugah veljaveni predvsem oni, ki so dobili od zadrug posojila. Ni torej v interesu posojiljemalcev, da sami sebe uničujejo s strogim postopanjem pri izterjevanju terjatev. Niso člani posojilnic toliko vlagatelji kot dolžniki.

Poleg tega moramo vpoštevati tudi najvažnejše dejstvo, da se nahaja ravno v zadrugah skoro izključno kmetaki denar. Če se uveljavljajo moratoriji tudi za zadruge, je tedaj umljivo, da bodo prizadeti predvsem kmetovalci, katere vendar zakon hoče zaščititi. Naše zadružništvo je vedno propagiralo načelo: kmetaki denar kmetu. Ravno zaradi tega je lahko toliko storilo za naše kmetijstvo, v čemer mu tudi javne korporacije niso mogle konkurirati.

Iz principa, ki je uveljavljen v novem zakonskem predlogu, bi se moralo izvajati nadalje še stališče, da se tudi zadrugam daje zaščita, ker so: 1. ravno tako organizacije kmeta in 2. da se morajo kakor njih dolžnikom dati tudi njim — zadrugam kot dolžnikom — zaščite. Če se dovoljuje odlog plačil nemu, se mora dosledno dovoljevati odlog tudi onemu, ki je s tem prejšnjim odlogom prizadet. Najbolj dosledno bi bilo stališče še splošnega odloga, kakor je uveljavljen v osnutku.

Izredno važno vprašanje, katerega ne smemo prezreti, pa nastaja sploh s tem, kakšna bo bodočnost kmetakega kredita pri nas. Danes je o bodočnosti kmetakega kredita še pre zgodaj govoriti, kajti zaenkrat kredita za sploh vse stvari ne bodo mogli dobiti. Izjemo tvorijo le zasebni upniki, ki lahko danes še nekaj kreditirajo, toda vprašanje je, če se bodo sploh še spuščali v take posle, ko je riziko tako velik. Ko bo zakon o zaščiti kmeta prenehal, bo seveda nastalo vprašanje prednosti terjatev pred uveljavljenjem tega zakona in terjatev, ki so nastale po uveljavljenju tega zakona. Dvomimo, da bodo sploh še nastale terjatve, ki bi spadale pod zaščito, in s tem bo za dolgo časa onemogočen kmetaki kredit.

Ne smemo pa prezreti tudi še važnosti priznane gospodarske resnice, da imajo odlogi pomen le tedaj, če se v času, ko traja odlog, dolžnikovo stanje tako izboljša, da omogoča tako vrnitev zaostalih vsot, kakor plačevanje rednih obresti in odplačil. Če odloga ne spremenjajo ukrepi, ki napravijo dolžnika zopet plačevitega, je potem jasno, da so vsote, ki bi jih bilo plačati za časa odloga, izgubljene. Zato mora biti osnovno načelo ob uveljavljanju odlogov, da se bodo v doglednem času razmere obrnile na boljše, ker le tedaj pomenjajo odlogi v resnici samo odložitev plačil, ne pa prav za prav črtanja.

Preokret francoske zunanje politike

Sredozemski pakt

Zahaj ponaša Herriot Italiji prijateljstvo takoj po svojem obisku v Španiji

Oamev iz vzhodne Evrope

Pariz, 8. novembra. Zunanje politični govor ministrskega predsednika E. Herriota ob zaključku kongresa socialne radikalne stranke v Toulousi je osupnil francosko javnost radi izredno simpatičnih besed na račun Italije. Nihče ni pričakoval, da bo Herriot, t. j. načelnik socialistične radikalne stranke, v katerih vrstah se nahajajo morda največji nasprotniki fašizma, tako gladko prešel čez ovire do sporazuma z Italijo, ki jih tvori prav ta različnost političnih ideologij vladavin v Franciji in Italiji. Herriot je kratko dejal, da ima vsak narod pravico, dati si takšno vladavino, kakor se mu ljubi in osedje nimajo pravice vtikati se v njegove notranje zadeve. Herriot je še dodal, da bi ne bilo umestno nadaljevati politiko nesporazuma proti velikemu italijanskemu narodu, ki se je v svetovni vojni bojeval na strani Francije in kateremu morda ni bilo dano dovolj moralnega zadočenja. Kaker rečeno so tako

tope besede italijanskemu narodu

vzbudile veliko pozornost in skeptiki so že menili, da se je Herriot prenačil in dal zavesti od trenutnega razpoloženja. Da ni temu tako, pričajo nove izjave, ki jih je podal Herriot francoskim časnikačem po seji ministrskega sveta. Splošno domnevajo, da je ministrski svet prav na tej seji razpravljal o francosko-italijanskih odnosih v zvezi s razorožitveno konferenco v Ženevi. Herriot je časnikačem najprej zagotovil, da je položaj Francije v Ženevi po govoru ministra Paula Boncoura o francoskem razorožitvenem načrtu, mnogo boljši. Herriot je nato izrazil svoje zadočenje nad sprejemom v Madridu in potem takoj prešel k vprašanju francosko-italij. odnosov. Ponovil je v glavnem svoja izvajanja v Toulousi. Omenil je, da bi bilo neupamtno ostati pri sedanjih odnosih z Italijo in da je treba priznati, da je Italija šla v vojno, ko bi bila lahko ostala nevtralna. Na kongresu radikalne stranke v Toulousi so razumeli, je dejal Herriot, da se mi ne smemo vtikati v notranje zadeve drugih držav in da je treba delati razliko med vprašanji zunanje politike in vprašanji notranje politike.

S svojo drugo izjavo je Herriot torej pred vso francosko javnostjo, ki jo pač predstavljajo novinarji, potrdil svoje besede glede odnosov do Italije, izrečene v Toulousi. To je pač dokaz, da ima Herriot pred seboj širokopotesen zunanje politični načrt in da smatra, da je za njega izvedbo potrebno

zblížanje z Italijo

Značilno je, da je v svojem govoru na kongresu radikalne stranke tako odločno naglašal, kako mnogo da na veljavnost angleškega podpisa pod pogodbo in da bi bil mir v glavnem zagotovljen, če bi imeli vsi podpisni isto moralno vrednost, kakor angleški. Gotovo tudi ni slučajno, da je Herriot v svojih izjavah francoskim časnikačem prišel govoriti o odnosih do Italije takoj potem, ko je dal duška svoji zadovoljnosti po sprejemu v Madridu. Te okolnosti že tvorijo glavna oporišča tukajšnjim diplomatskim krogom za domnevo o Herriotovem načrtu. Danes še ni nikakega dvoma več, da namerava Herriot pridobiti Anglijo, Španijo in Italijo za nov sporazum, ki se mu še videli ime

sredozemski pakt

Herriot ni tako kratkoviden, da bi ne videl, da bi tesnejša zveza Španije ne bila zbudila nevolje v Londonu in Rimu prav radi interesov, ki jih imata ti dve državi v Sredozemskem morju, in skuša zato pridobiti Anglijo in Italijo za skupen sporazum.

Neposredni namen gosp. Herriota je ta, da bi Italijo odvrnil od Nemčije. V zadnjem času so odnosi med Berlinom in Rimom res nekoliko hladni. Nikakor pa ni verjetno, da bi se Mussolini definitivno postavil na stran Francije. Za preokret bi zahteval od Francozov tako velike žrtve, da bi jih ti težko sprejeli.

Vprašanje pa, kako bodo gledale na to novo francosko politiko zaveznice Francije na jugovzhodu Evrope, ostane odprto. Odmev odlog ne bo prijeten za Pariz.

Italija stavi pogoje

Rim, 8. nov. 2. Fašistični tisk komentira zadnje izjave francoskega ministrskega predsednika Herriota in pravi, da za enkrat pogajanja še niso pričela med francosko in italijansko vlado za ureditev raznih vprašanj, ki že nekaj let čakajo ureditve. Vendar pa je verjetno, da ureditev teh vprašanj ne bo težka, ker tu ne gre toliko za medsebojna nasprotja kakor za atmosfero, v kateri se

Zato bi moralo biti osnovno načelo naše gospodarske politike, da se z vsemi sredstvi omogoči primernejše plačilo za pridelek, katere kmet potrebuje, nadalje pa se naj mu znižajo cene onih proizvodov, ki jih potrebuje. To pomeni, da se naj znižajo pretirano visoke cene industrijskih izdelkov, ki so visoke radi zaščitnih carin, kartelov itd. Pomoč, ki bo kmetu omogočila izpolnjevanje njegovih obveznosti, bo izdatnejša kakor pa pomoč, pri kateri bi bili oškodovani upniki, ki so pri nas pretežno kmetakega stanu.

Oec.

bodo pogajanja vodila, odnosno za medsebojno razpoloženje. Besede francoskega ministrskega predsednika so doprinesle mnogo k temu, da se bo atmosfera razčistila. V Italiji, zatrujejo fašistični listi, obstoja dobra volja, vendar pa se mora še prej, preden se začne kakšna pogajanja, razčistiti položaj, da se nihče ne bo vmešaval v italijansko notranje življenje, in ne sme se dopustiti, da bi v času, ko se bodo vodila pogajanja med Francijo in Italijo, antifašistična organizacija, ki ima svoj sedež v Parizu, podvzemala akcije, ki bi šlele in klevetale fašistično Italijo in ki bi imele za cilj, da obrnejo proti Italiji vse svet.

Amerika posreduje

London, 8. nov. 2. Times poroča, da je italijanski veleposlanik v Londonu Grandi odpotoval v Rim, kjer bo po mnenju lista sodeloval pri pogajanjih, ki jih vodi Norman Davis. V Rimu se bodo nadaljevala tudi pogajanja, ki se bodo začela v Parizu in Ženevi za italijansko-francoski pomor-

ski sporazum. Rimski dopisnik Timesove javlja, da pogajanja med Davisom in Mussolinijem potekajo zelo ugodno, ker zastopata oba državnika isto stališče v razorožitvenem vprašanju.

Odgovor dr. Beneša

Pariz, 8. nov. tg. Z ozirom na ekspozice češko-slovaškega zunanje ministra dr. Beneša v češko-slovaškem zunanjem odboru, napada Echo de Paris francosko vlado, da svojega načrta o razorožitvi in varnosti ni sporočila nobenemu svojemu zavezniku, niti državam male antante, niti Belgiji, niti Poljski. Dalje navaja, da je ta tajna politika pospešila tudi demisijo poljskega zunanje ministra Zaleskega. List navaja, da dr. Beneš motri načrt razorožitve in varnosti z bolj zdravim človeškim razumom, kakor morda Paul Boncour. Dr. Beneš je prav skeptičen glede sodelovanja Anglije ali celo Amerike pri novih varnostnih garancijah in tudi ne da posebno mnoge na evropski kontinentalni varnostni pakt.

Amerika na volišču

Rezultati bodo objavljeni jutri

Newyork, 8. nov. 2. Davi ob šestih so bili odprti volilni lokali in pričel se je najbolj vznemirljiv dan v volilni zgodovini Združenih držav. Zanimanje ljudstva za volitev je izredno veliko in računa se, da se bo volitev udeležilo okrog 47 milijonov volivcev. Po vsej državi je objavljeno, da naj se volivni dan smatra kot praznik, radi česar so zaprli vse trgovine in tudi borze niso poslovale. Izmed sedmih kandidatov se bo najhujša borba vodila okrog Roosevelta in Hooverja, od ostalih pa je vredno omeniti samo še Thomasa, ki je predstavnik socialno demokratskega delavstva. Računa se, da bo Thomas dobil 2.500.000 glasov, komunistični kandidat pol milijona, ostali trije kandidati pa v najboljšem slučaju nekaj desetstisočev glasov. Današnji veliki dan bo zaključen ob 6 zvečer po ameriškem času, to je ob 12 ponoči po srednjeevropskem času za vzhodno Ameriko, a ob 3 zjutraj za zahodno Ameriko. Prve volivne rezultate bo radi tega mogoče izvedeti šele v sredo v jutranjih urah.

Newyork, 8. nov. 2. Na današnje volitve pojde vsega 47.000.000 volivcev. Hoover in Roosevelt sta imela sredi svoje sadnje volivne govore po radiju. Splošno pričakujejo, da bo smagal Roosevelt. Sredi se se stave gibale s 6 : 1 na Roosevelta. Predsed-

nik Hoover je odpotoval v Kalifornijo, kjer bo pričakoval izid volitev, Roosevelt pa je ostal v Newyorku.

Newyork, 8. nov. tg. Favorit demokratov za novega ameriškega predsednika Roosevelt je dovolil poročevalcem listov intervju v svoji vili. Videli se je pri vrodu v vilo, da stanuje tu bolnik, ker so stopnice obložene z lesom. Roosevelt sam nosi na nogah protezne tračnice, ker mu zavrata bolezen onemogoča normalno hojo. Drugače pa je poln življenja in zdravja. Evropskim gostom je Roosevelt takoj odgovoril na dve vprašanji, to je glede presečne ameriškega kmetijstva in glede carinske politike. Izjavil je, da si je Amerika s tem, da je uvedla zaščitno carino, sama naložila največje žrtve. Ameriški farmerji morajo kupovati za 9% dražje, kakor pred vojno, prodajati pa morajo obenem za 43% ceneje. Ameriški in inozemski narodni ekonomski napovedujejo represalije in carinske vojne. Inozemski trgi za agrarni preseček so porušeni. Zato namerava demokratski carinski program, da se sklenejo pogodbe s posameznimi državami, da se omogoči in pospeši medsebojno izmenjavanje blaga. Končno je še dostavil, da vendar vsak človek uvideva škodo prenapete carinske politike.

Amnestija v Italiji: nekoliko pojasnil

Rim, 8. nov. Čeprav je bil zakon o amnestiji že objavljen, še ni v tej zadevi popolne jasnosti, ker so razlage zakona zelo različne. Po splošni razlagi bodo amnestije deležni tudi politični kaznjenci, toda le tisti, ki imajo na sebi manjše pregreške proti fašizmu, tako na pr., da so pripadali organizacijam ali strankam, ki jih je vlada razpustila; nadalje tisti, ki so žalili ministrskega predsednika. Ne bodo pa deležni amnestije voditelji organizacij. Amnestirani bodo tudi tisti, ki so zapustili Italijo brez potnega lista in se skrivaj izselili. Izključeni so zločini špionaže in dezertiranja. Najhujša je klavzula, da ne bodo deležni amnestije tisti, ki so se do 4. novembra 1932 nahajali v konfinaciji ali se bili pod policijskim nadzorstvom. Odstotni se morajo v teku štirih mesecev od dneva, ko stopi v veljavo zakon, vrniti v Italijo, ako hočejo, da bodo deležni amnestije. Amnestije bodo deležni tudi tisti, ki se niso odzvali vojaškemu naboru. Toda ti se morajo zglasti v teku dveh mesecev, ako se nahajajo v Italiji, v teku šestih mesecev, ako se nahajajo v inozemstvu. Vojakom in častnikom se odpustijo, oziroma skrajšajo le vojaški zapori, nikakor pa se ne rehabilitirajo njihovi čini in zato izgubijo ti svoj čin definitivno. Važna je določba, da se splošno zniža, oziroma odpusti le ječa, ne odpuste pa se denarne kazni. Popolnoma se amnestirajo kaznjenci, ki so bili kaznovani do treh let

ječa, za tri leta se ječa skrajša, ako je bil obsojenec obsojen na ječo do deset let; ako pa bi bil moral odsedeti več kakor deset let, se mu ječa skrajša za pet let. Tisti, ki so bili obsojeni na ječo nad deset let, morajo tudi po amnestiji prestati še najmanj sedem let ječe.

Fašistični listi pišejo, da bo amnestije deležnih 15 do 20 tisoč oseb za navadne prestopke, 639 za politične prestopke in 550 konfinirancev. Ni še jasno, kako naj se spravi ta napoved v sklad z določbo zakona, da so od amnestije izzeti tisti, ki se nahajajo v konfinaciji ali pa pod policijskim nadzorstvom. Glede političnih prestopkov sploh ni jasnosti, ker ni še gotovo, ali spadajo pod amnestijo tudi prestopki, o katerih je sodilo izredno sodišče.

Koliko je organiziranih fašistov

Na včerajšnji seji je tajnik fašistične stranke Starace podal poročilo o stanju fašistične organizacije: aktivnih članov ima fašistična stranka 1.707.237, organizacija fašističnih žen 145.210, organizacija fašističnih deklet 39.334, fašistične mladinske borbene organizacije 658.699, organizacija fašističnih akademikov 57.996, društvo fašističnih profesorjev in učiteljev 108.127, društvo javnih nameščencev 191.269, društvo nameščencev državnih podjetij 68.854, društvo fašističnih železničarjev 122.095 in društvo poštinih in brojavnihih nameščencev 69.367 članov.

Razprava proti napadalcem orožnikov

Zagreb, 8. nov. 2. Pred tukajšnjim stolom sedmice se je pričela danes razprava proti 27 kmetom iz okolice Orosavlja, okraj Stubice pri Zagrebu, ki so obtoženi, da so na Petrov dan, 29. junija, v Krušjevi vasi naopdli orožniško patruljo, ki je štela 9 članov, ter ji onemogočili izvrševanje njenih poslov s tem, da so jo napadli s kamenjem in palicami, pri čemer so padli tudi protidržavni vzkliki. Od 27 obtoženih se 2 nahajata v zaporu, ostali pa se branijo iz svobode. Obtoženci priznavajo dogodek, vendar pa zanikajo vsako krivdo in zatrjujejo, da v veliki gneči — — — — — ni nihče mogel vedeti, kdo je napadalec. Razprava bo trajala nekoliko dni.

Dunajska vremenska napoved. Nobene bistvene izpremembe ne bo, večinoma oblačno, v severnih Alpah se bo morda začelo zjasniti po južnih vetrovih.

Tabor Svete vojske na Homcu

Ljubljana, 7. novembra.

V nedeljo popoldne, ko sta se odpeljala dr. Herold in mias Slack proti Zagrebu in Beogradu, je poletela četa protialkoholnih bojnikov na ljubki Homec. Tam so bili odškodovani za neuspeh in položeni za žalost in sramoto, ki so jo dopoldne imeli v Ljubljani.

Po končanem blagoslovu je stopil na prižnico g. svetnik Kalan in v kratkem govoru pohvalil Homčane, med katerimi je preživel par let, da so še vedno pridni, da je cerkev v nedeljo popoldne še vedno polna. Potem, ko jim je podal par slik z nemškega katoliškega shoda v Essenu, ki pričajo o živem katoliškem življenju v Nemčiji, kamor se te dni odpravljajo, jih je povabil na treznostno prireditev v Društveni dom. — Homčani so se v dom kar zakadili, tako da je bila razmeroma velika dvorana do zadnjega kotlička nabasana. Ljubljanski abstinenti so jim ponovili treznostno akademijo, ki so jo imeli v soboto zvečer v skoro prazni dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani. Homčani so bili s prireditvijo jako zadovoljni, prireditelji pa s Homčani. Ti dobri ljudje so nabrali za Sveto vojsko večjo vsoto prostovoljnih darov kakor je znesla vstopnina pri prireditvi v zaspani in pijani Ljubljani. Le žal, da propagatorja iz Londona in Švice nista videla, da je med slovenskim ljudstvom vendar še mnogo več umevanja za resno kulturno in pristno krščansko delo, kakor so ga pokazali ljubljanski kulturni šarlatani in nekrščanski kristjani! Ali delamo krivico Ljubljančanom? Pomislite: Eden

pride iz daljne Švice in ena še iz bolj oddaljenega Londona na ljubo našemu slovenskemu ljudstvu — dočim oni, ki imajo do Uniona par korakov, teh korakov na ljubo svojim nesrečnim rojakom ne morejo storiti; ali če že pridejo, pridejo isto uro noter — plesati! Kakoga verskega prepričanja sta treznostna propagatorja, ni znano. Vsekako sta Samaritana, dočim domačini nimajo pogleda za bednega ranjenca-rojaka, ležečega ob cesti. — Toda dobri Homčani so rešili čast našega ljudstva, kolikor so jo rešiti mogli.

G. župnik homški je prireditelje pogostil z dobrim brezalkoholnim vinom, ki ga sam producira. Treznostni borci pa so dobili s tem tako lepo uspešnim izletom tak pogum in veselje, da so sklenili, da bodo hodili zdaj po deželi od župnije do župnije in bodo z govori, deklamacijami, petjem in igrami dvigali ljudstvo k treznosti. In tako bo resnična kultura, ki bi se morala širiti iz mesta na deželo, hodila obratno pot: od poštenega kmetijskega ljudstva v zaspano in pijano Ljubljano.

Sveta vojska se ne da ugnati! Sveta vojska se veselo in korajžno nadaljuje!

Od enega od voditeljev Svete vojske smo prejeli sledeče: »Vam, kritikom naših treznostnih iger, pa kratko besedo: Napišite nam boljše! Dokler bodo pa »umetniki« pisali za svinjak, smemo biti še vedno zadovoljni, ako nam preprosti fant napiše igrice, pred katero dostojnim ljudem vsaj ni treba zardevati. Vsa čast estetik! Toda rešila nas ne bo estetika, marveč etika.«

V 25 letih nad 1200 novih hiš v Ljubljani

Ljubljana, 8. nov.

Sodobniki smo priča naglemu razvoju Ljubljane v tako pospešenem ritmu, kakor ga naše mesto še nikoli v zgodovini ni doseglo. Na vse strani se širi naše mesto in mnoga polja ter goličave, kjer pred leti ni bilo še nobene hiše, so danes spremenjene v lepe ulice in vrtove okoli hiš. Kako zapuščeno je bilo še pred leti n. pr. Mirje? Danes pa tam že ne dobijo primerne parcelo in če jo že iztekneč, jo moraš plačati po ceni, za kakršno bi bil svoj čas dobil parcelo v najbolj prometnem kršiču mesta. Kakšen velik razvoj je napravila samo Šiška v okolici župne cerkve ali n. pr. Bežigrad in Brinje, dalje Prule in mestni del Rožne doline ter mnoge druge točke mesta, kar vse dokazuje vztrajno žilavost in delavnost ljubljanskega prebivalstva.

Slovenci imamo drugo miselnost v varčevanju, kakor nekateri drugi večji narodi. Medtem ko Američan hrani zato, da bo s prvim prihrankom spekuliral na borzi, medtem ko hrani Francoz v prvi vrsti zato, da si prihrani izdatno doživljensko rento in Nemec zato, da si kupi čimprej delnice plodnosnega podjetja, hrani Slovenec zato, da si čimprej ustvari lasten dom. Zelja, biti gospodar v lastni hiši, ne biti podložen gosteč in najemnik, ta želja nam je v krvi. Gospodarske statistike nam dokazujejo, da investiramo Slovenci v stanovanjske zgradbe izredno velik odstotek čistega dohodka našega narodnega premoženja. To ima svoje lepe, pa seveda tudi svoje neprijetne strani, o katerih pa sedaj ne bomo razpravljali, pač pa hočemo podati pregled, koliko hiš je Ljubljana zgradila v zadnjih 25 letih. Za nič manj, kakor 1202 hiši je Ljubljana narasla od l. 1906 do konca l. 1931. Statistika za leto 1932 namreč še ni gotova. Za srednje veliko mesto je Ljubljana torej narasla in le malo mest je v Evropi, ki bi tako hitro naraščala po številu hiš. Pri tem je treba še upoštevati, da je Ljubljana v političnem pomenu zmerno napredovala, da si ni ustvarila skoraj nobene večje industrije, pač pa si je ohranila eno: znala si je obdržati prebivalstvo, ki le nerado zapušča svoje mesto, če ni prisiljeno iti drugam. Upokojenci in rentirji uživajo svojo starost v Ljubljani in se ne selijo drugam, prav tako stremi marsikdo, ki je živel morda prej kje drugje, če le more nazaj v Ljubljano. Tudi je postala Ljubljana središče mnogih uradov in institucij, povrh tega pa smo sprejeli mnogo primorskih emigrantov, kar je vse omogočilo nagel razvoj mesta.

Dolga leta je Ljubljana zidala le malo hiš, pred vojno n. pr. skoraj vedno le pod povprečno potrebo, ki je znašala 80 hiš na leto. Leta 1906 je Ljubljana zgradila 20 hiš, l. 1907 33, l. 1908 24, l. 1909 28, l. 1910 26, l. 1911 47, l. 1912 15, leta 1913 11, l. 1914 20, l. 1915 (že sredi vojne) 3, l. 1916 1, l. 1917 in 1918 nobene. V teh letih je Ljubljana torej zgradila 223 hiš, dočim bi jih bila morala z ozirom na potrebe vsaj 360. Občutnega pomanjkanja stanovanj v svetovni vojni tudi povojna leta niso mogla sprva nadomestiti, ko je povprečna potreba skočila še celo na 50 hiš na leto. L. 1919 je Ljubljana zgradila celi 2 hiši,

leta 1920 že 16, l. 1921 35, in l. 1922 je prvič presešlo število zgrajenih hiš povprečno potrebo, doseglo je namreč 90 novih hiš. Leta 1923 je bilo zgrajenih kdaj v enem letu v Ljubljani. L. 1929 15. Od tod gre črta zopet navzgor. Leta 1925 je bilo zgrajenih 40 hiš, l. 1926 92, l. 1927 105, leta 1928 162, kar je rekordno število zgrajenih hiš, zgrajenih kdaj venem letu v Ljubljani. L. 1929 je bilo zgrajenih 120 hiš, l. 1930 125, l. 1931 pa zopet 155 novih hiš. Lanesko leto je bilo tudi najbolj elektno glede obsega stavb, saj so v zadnjem številu vštete kot enote razne velike palače, kakor »Dunav«, »Viktorija«, del Pokojniškega zavoda, Grafika, Hranilni in posojilni konzorcij, Dom tretjerednic itd. Lani je bilo skupno dograjenih v novih hišah 487 novih stanovanj.

V te številke niso vštete zaslne stavbe, kakor na Galjevi, v Mestnem logu in v gramozni jami, čeprav imajo nekatere med njimi, vsaj na Galjevi, značaj trajnih poslopij, ker so celo dvostanovanjska ali še večja. Povprečno pa moremo računati, kljub temu, da je bila večina teh hiš eno ali dvostanovanjskih (lani n. pr. celih sto), da pride povprečno na vsako novo hišo vsaj trije novi stanovanj. V 25 letih je Ljubljana pridobila približno najmanj 3600 stanovanj, ali prostora za nad 10.000 ljudi. Oigovarjajoč povprečni potrebi bi v Ljubljani zadostovalo, da je zgradila 960 hiš. Velika gradbena akcija v zadnjih letih pa je pomagala, da je Ljubljana zgradila 240 hiš več, kakor pa bi potrebovala sprito tega, za koliko prebivalstva je narasla.

In vendar manjka stanovanj! Kje je vzrok? Manjka predvsem stanovanj z eno sobo, torej cenjenih stanovanj. Za dragimi stanovanji ni stiske. Razširila in napredovala se je tudi stanovanjska kultura. Ljudje potrebujejo v stanovanjih več prostora, kakor včasih. Od tod stanovanjska stiska, kljub velikemu številu novih hiš in stanovanj. Vendar upamo, da ni daleč čas, ko bo dovolj tudi cenjenih stanovanj na razpolago in bo ponudba stanovanj za malenkost višja od povpraševanja, kar je zdravo in ne velja samo za stanovanja, temveč za vsako blago ali dobro, ki je na trgu ali pa ee daje v najem. Tudi so stanovanjske razmere takrat zdrave, kadar je 2% stanovanj praznih in pripravljenih za nove povpraševalce. Upamo, da pridemo tudi v Ljubljani kaj kmalu do tistih časov. Znakomrat pa bojzen pred preemnimi novimi hišami, katerih konkurence se tako boje starejši hišni posestniki, nikakor ni utemeljena.

Nega las pri otrokih.

Pri otrokih je potrebna posebno skrbna nega las. Uporabljaj naj se mehak Shampoo kakor je pri »Črni glavi«, kateri je priloženo tudi idealno sredstvo »Haarglanze«, ki ohrani lase prožne in zdrave. Pri umivanju las s tem sredstvom pa otroke posebno veselijo priložena očala, ki obvarujejo oči pred vodo in peno ter je tako otrokom umivanje las in glave v veliki veselje. 12

Lov na polhe v Gorjancih

St. Jernej, 7. novembra.

Letos so posebno dobro obrodili gozdni sadeži: kostanj, želod in žir, ki nudijo divjim živalim — kostanj tudi ljudem — prav dobro in redilno hrano.

Posebno polhi, ki jih je letos mnogo, so se ob tej bogato oblozbi mizi odebelili, da so kar zaliti z masčobo in zato slednjič večer priljubljen lov ševlinih polharjev. Vse noči v tednu žare v gorjanskih gozdovih ognji veselih lovcev, ki love urne živalice in si, v zavetju prijetne toplote in ob priigrizku mastne, prijetno dišeče pečenke, pravijo številne zgodbe in doživljaje s svojih lovskih pohodov. Šele proti jutru pogoste trudni možje zarače ognje in se bogato obloženi s plenom, veselo vračajo na svoje domove.

Pa pride nedelja, popoldne, ko vse hiti in beži od doma v vinske gorice, v hrame in bele zidanice. Polharji nalože tedaj mrtve živali v koše in vreče in hajdi tudi oni za pečenke željnimi viničarji, da jim ponudijo okusno meso v prodajo.

Za pol kovača tedaj lahko dobiš par starih, kakor mačka velikih polhov, da imaš ti in vsa tvoja družina doma okusno in tečno večerjo.

Poleg polhov in divjih prašičev, ki v Gorjancih okužajo letne dobrote želoda in žira, tudi domači prašiči, ki so jih nekateri kmetje kar v čredah zagnali v hrastove in bukovke gozdove na pašo.

Poleg je letos slabo obrodilo za ljudi in živali, pa bo tako vsaj gozd pripomogel, da se bodo odebelili prašiči in nudili kmetu potrebno meso in zabelo.

VSE V. STE OBUVALA

gojserje in druge športne čevlje si nabavite lahko zopet pri stari trdki

I. BRAJER, brsopopravilnica LJUBLJANA, Novi trg. B. g. štev. 1

86letna starka z vrečo neveljavnih bankovcev

Dolnja Lendava, 7. novembra.

Včeraj popoldne je obiskala slabo oblečena starka naše denarne zavode. Šla je od posojilnice do posojilnice in hotela zamenjati denar. Ko je pokazala svoj denar, so jo povsod odslovili. Potem je taval po naših ulicah in spraševala, kje bi lahko zamenjala denar. Ko ji nihče ni mogel pomagati, se je starka napotila v župnišče. »Diesértessék a Jézus Krisztus!« — »Mindörökké. Amen!«, ji prijazno odzdravi g. dekan. Nato je starka odšla iz župnega roba svoje »bogastvo«. Ponudila je denar g. dekanu v zamenjavo. Ko ji tudi g. dekan pove, da ta denar sedaj ni več veljaven, je izgubila vsako upanje. Prinesla je namreč precej bankovcev bivše Avstro-ogrske monarhije. Svoj čas je bilo toliko denarja prav lepa vrednost. Denar je bil žigosan, pa starki menda pozneje nihče ni povedal, da je treba denar zamenjati za jugoslovanske bankovce.

»Kako se pa pišete?« »Sem Nyakaš Kati iz Radmožanec v Dobrovniški fari. Rojena sem pa v Genterovcih.«

»Zakaj ste pa prišli v župnišče, kdo vas je napotil sem?« »Mislim, da mi drugod nečijo pomagati, pa sem si mislila, da mi bodo v župnišču govorili denar zamenjati. Zdal pa vidim, da res ni več pomoči. Bolna sem, slabo vidim in zdaj še to, da sem ob ves denar. Stara sem 86 let. Ne pomaga mi nihče. Imam majhno bajtko, v nji par lončkov, to je vse. Občina mi tudi nič ne pomaga. Ko sem bila mlada, sem delala, svoje moči sem pustila tam, zdaj me pa nihče ne mara. Oh, da bi mi le kdo ta denar zamenjal, da bi si vsaj zadnje ure življenja olajšala. Sorodnikov nimam, brat mi je umrl.«

»Komu boste pa podarili hiščo, predno umrete?« »Naj jo ima tisti, kdor me pokoplje.«

V župnišču je starka dobila od gospodov nekaj denarja in potem ji pravi eden navzočih:

»Pa še k fotografu mamica, da sliko pošljemo v časopis.« »Ali mi tam zamenjajo denar?«

»Ne, le vašo sliko pošljemo tja, da bodo tudi drugi ljudje videli, kaka sirota ste in mogoče se vas bo kdo usmilil in vam pomagal.« »No, pa me le fotografirajte in tudi denar naj bo na sliko, da bodo ljudje videli, da mojega »pravca« denarja nihče noče sprejeti. Smrt me bo rešila vsega. Naj

Jubilej osnovne šole v Kamniku

Dne 8. novembra je preteklo 50 let, odkar se je osnovna šola preselila iz franciskanskega samostana v novo zidano šolsko poslopje na Glavnem trgu, katerega je zgradilo mesto Kamnik l. 1882 na posebno prizadevanje tedanjega zasluznega župana dr. Samca. Tudi šolski pouk deške šole, katerega so od l. 1801 vodili izključno franciskani, se je izročil 8. novembra 1882 posvetnim učiteljem. Kot prvi so tu službovali učitelj Valentin Burnik in učitelj Stefančič, Stiasny in Trampe. Dekliška šola je bila že l. 1799 ločena od deške. Zanimivo je, da je imela kamniška deška šola l. 180 ravno toliko učencev kot jih ima letos, namreč 226. V splošnem pa se število učencev v zadnjih 50 letih giblje med 200 in 215, kar je za naše mesto razmeroma majhna številka. Učenek je bilo pred 50 leti 188, danes jih je 160, ker jih večje število obiskuje meščanska šola v Mekinjah. Novo šolsko poslopje, ki je 40 let ustrezalo svojim namenom, je po prevratu postalo premajhno in kamniški občinski odbor je že več let sem vodil akcijo, da bi zgradil novo večje poslopje za 8 razredno osnovno ali pa meščansko šolo. Kupil je zemljišče ob tovarni »Eta«, nadaljnjo akcijo pa je preprečila kriza.

Velika talvina s plesom

Ribnica, 7. novembra.

Kemaj so eno tatinsko in roparsko družbo v ribniški dolini spravili na varno, in so se globoko oddahnili v spodnjem koncu doline okrog Dolenje vasi, že se je zopet preplasil gorenji konec okrog Zlebiča. V nedeljo, dne 8. novembra je bila zvečer

pride, kadar je božja volja, vedno sem pripravljena.

In starka — Madžarka — se je napotila okrog 16 razočarana, obupana proti domu — v 8 km od daljane Radmožance.

Zivljenje, zakaj si tako kruto!

v gostilni Jožeta Henigmana v Zlebiču večja družba, ki je pila in plesala. Gostilničar je hodil v spalnico, ki leži nasproti gostilniški sobi, menjavat denar. Domači sinko je v tej sobi pisal šolsko nalogo.

Okrog 7 zvečer se deček za nekaj hipov odmakne k sosedu, ključ pa je ostal v vratih. Ko se deček vrne, je že vse razmetano po sobi. Gospodar pregleda omare in zapazi, da so mu drzni tatovi odnesli v teh trenutkih 21.000 Din gotovine, hranilnih knjižic v visoki vrednosti, menda nad 40.000 Din, več obleke in drugih stvari. Harmonika in ples sta zabrisala vsak ropot, tako da nihče tatov ni motil pri njihovem drznem poslu.

Zopet opomin, naj ljudje ne hranijo toliko denarja doma.

Huda železniška nesreča

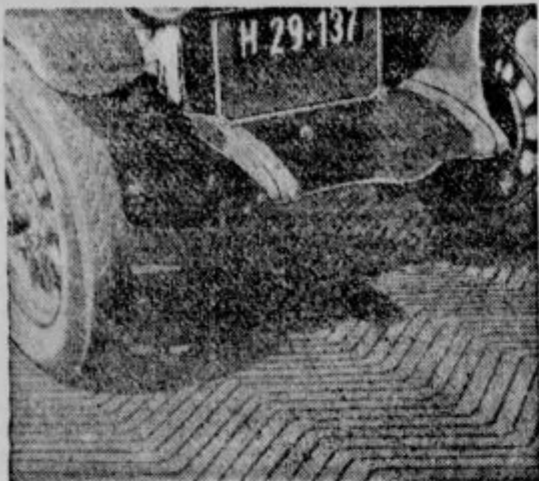
Šmartno ob Paki, 8. nov.

Huda železniška nesreča se je zgodila snoči 7. novembra na našem kolodvoru. Naš stari kreničar, 56 letni Matevž Jeromec je prišel po nesreči pod kolese vlaka, ki mu je obe nogi v stopalu in višje zmečkalo. Težko ranjenega je hitro obvezal brozjavno poklicani zdravnik iz Šostanje, na kar je bil odpeljan z avtom v celjsko bolnišnico. Pred odhodom je bil previden za smrt sredi noči takoj tam zunaj kolodvora. Kdaj bomo dobili vendar enkrat električno razsvetljavo, ko je imamo tako blizu, v kraju, kolodvor pa je še vedno srednjeveško razsvetljen.

Pred dnevi so skušali tatovi vlomiti na tu kufarno pošto, pa so bili k sreči preprečeni po deklji, ki služijo v tamošnji restavraciji. Tam je prenočeval tisto noč okrajni glavar iz Gornjega grada. To bi bilo začudenje drugi dan!

ČRNCI VSTAJAJO...

»Pred nedavnim so se v Bremenu dvignili govtovi krogi in napadali črnega duhovnika, ki se je pojavil na prižnici nemške cerkve. Bilo je to zanje neuvenceno, da bi jih učil črnc, človek, ki nima niti zgodovine, niti naroda niti kulture. Pa to ni edinsven slučaj, da so beli ljudje prezirali črnega človeka. Ko je n. pr. obiskal črni junaški tenor Roland Hayes, eden najbolj kultiviranih pevcev, Anglijo, ga je sprejel angleški kralj kar se da slovesno. Ko pa je prišel drugič v London, ni dobil nikjer hotela, zakaj ti so se držali napisa, ki ga je nosil neki angleški klub na vratih: »Psom in me-

»Neranjljiva« cesta.

Kljub enoletnemu močnemu prometu se cesta, ki je prekrita z jeklenimi ploščami, ni še prav nič pokvarila. — V Ameriki so namreč zgradili cesto, ki je rešila problem neizrabljivosti prometnih cest. Za podlogo so postavili jeklene plošče, ki so tesno med seboj povezane, v spranje pa je vlit beton. Tudi beton se ni izrazil, ker ga plošče varujejo. Tako ne morejo kolesa voz in avtomobilov niti malo upogniti ceste. Ta način graditve je sicer drag, pa se vseeno izplača, če izračunamo vse ogromne stroške za popravila navadnih cest.

šancem vstop ni dovoljen... Nekdanji kraljevi gost si je moral poiskati zasebno stanovanje.

To kolebajoče ponašanje do črncev pa ne leži le v rasnih čustvih, marveč mnogo bolj v tem, da črnci pravzaprav niso enovito človeštvo, nimajo zaokrožene kulture, ki bi jih predstavljala. Ne le, da je afriški črnc vse nekaj drugega kot ameriški, marveč tudi ameriški črnci so med seboj bistveno različni. To izvira iz popolne preobrazbe, ki se je izvršila med njimi zadnja desetletja. Še pred 20 leti sta bila v USA vsaj dva črnca na teden na javni ulici linčana. Črnc je veljal za nepoboljšljivo, manjvredno bitje, ki je jetično, lopovski in zato nevredno življenja. V južnem predelu USA so bili črnci zvečine oropani volivnih pravic, v severnih pokrajinah pa so jih imeli za »glasovno« živino. Poleg tega so evropski naseljenci zmerom bolj poizkušali črnce celo iz njihovih tradicionalnih služb, med tem, ko so na jugu tudi zakonito dobivali službe le izučeni beli delavci. Vzgoja črncev je bila v javnih šolah popolnoma nezadostna, v višje šole pa je stopil le redko črnc. Zato akademskih poklicev med črnci skoro da ni bilo.

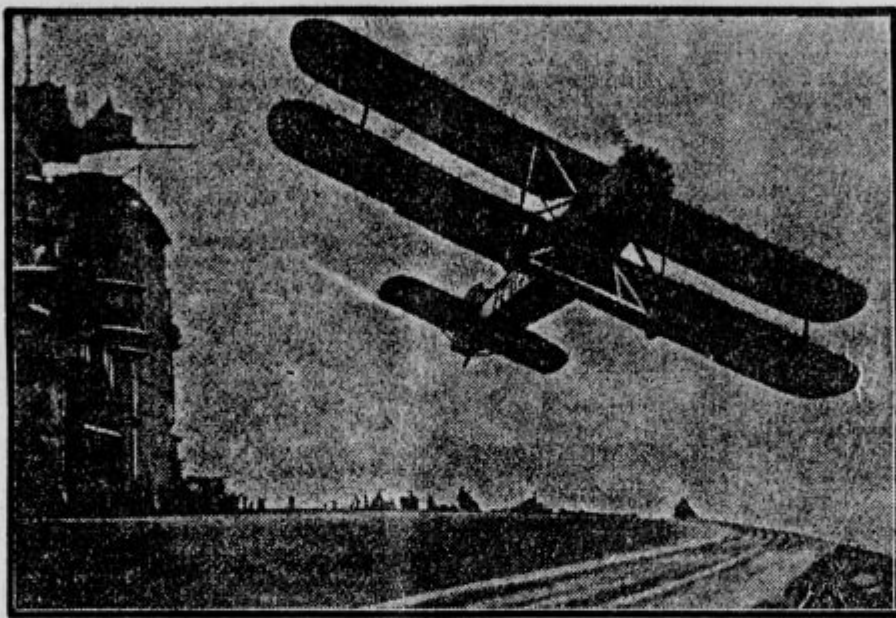
Ta slika pa se je kaj hitro spremenila v dobro črncem. Žalostne napovedi o njihovem izumrtju se niso izpolnile, nasprotno, izumiranje črncev je mnogo manjše kakor belcev; slučajni jetike so padli celo za 42 odstotkov. Po najnovejši statistiki ljudskega štetja v Washingtonu je v Združenih ameriških državah 12 milijonov črncev in 108 milijonov belcev. Več kot ena desetina severnih Američanov je črncev. To razmerje se bo v bližnji bodočnosti še bolj spremenilo v dobro črncev. Zakaj že danes je njihova porast mnogo večja kakor ostalih ljudskih grup. Od leta 1920 so se pomnožili za 14,8 odstotkov, dočim so se beli narodi le za 13,6 odstotkov, kjer pa so šteli tudi novi evropski priseljenci. Ta podvig je zlasti povzročila svetovna vojna. Med njo se namreč niso več useljevali evropski narodi, po vojni pa je bilo zakonsko ukinjeno useljevanje. To praznino v USA že od leta 1915 deloma izpolni en milijon in pol ameriških črncev, ki so prihajali z juga; tako da biva danes v bogatih severoameriških državah več kot četrtina ameriških črncev, med tem, ko se na jug priseljujejo poljedelaki črnci, ki zavzemajo zmerom večji obseg. Tretjina ameriških črncev pa živi v mestih. Tu tekmujejo s belimi izučeni delavci. Tako je na primer pri Fordu v Detroitu že 17.000 črnih delavcev. Črnc je danes popolen delavec bodisi v kemičnih laboratorijih bodisi v višji mehaniki. Dalje je zastopan v državni upravi kakor tudi v parlamentnih posameznih držav. Žene črncev, ki so prej trdo delale tarmerjem, se morejo danes izključno svoji družini

posvetiti, celo služabnice imajo. Tudi industrijske zaposlitve črnih otrok so globoko padle. Temu pa odgovarja mogočni gospodarski dvig. Premoženje črnih Američancev se računa na dva milijardi dolarjev. Okrog 240.000 črncev ima lastno farmo (okrog 34.000 ameriških kvadratnih milj), 700.000 lastnih stanovanj. Davek deželnega premoženja črncev je znašal eno samo leto v državi Georgiji 15.567.057 dolarjev, v državi Severni Carolini celo 49 milijonov dolarjev. Črnci imajo več kot 60 življenjskih zavarovalnic, katerih denarno bogastvo je ogromno. Vrh tega ima Metropolitan Life Insurance Company že nad 3 milijone črnih članov. Tako neverjetno visok gospodarski razvoj odgovarja le resnični kulturi. Desettisoči črncev končujejo danes svoje študije na univerzah. Visoka šola v Washingtonu ima nad 2000 študentov. Že leta 1927 je bilo 3500 črnih zdravnikov, 1000 juristov; zraven tega pa spoštovanja vredna množica znamenitih pisateljev in pesnikov.

Toda velika škoda je v tem, da niso vsi ameriški črnci dosegli enake stopnje kulture. Velik del je še zmeraj zadaj; mnogi črnci so se razkropili v propadle četrti naših velemest. In kakor mračna senca leži nad njimi ponižujoč rasni očitke, ki jim ga meče v obraz beli človek. To njihovo delavnost zavira in tlačí duha.

Poleg teh pa je premnogo črncev, ki se posredno zavedajo svojega rasnega izvora, kulture in verskega prepričanja, pa se s ponosom obračajo stran od evropske nepravosti, posebno zaničujejo evropsko oboževanje športa. Ti dajejo smernice svojim ljudem za bodočnost.

Na panhamskem kongresu v Parizu je pred dvema letoma govoril črnski profesor Stanley Long-
gyar sledeče besede: »Evropa in Amerika sta duhovno izžrpani, kmalu bosta tudi fizično. Samo tehnika njihova je še nedotaknjena; tu goni en rekord drugega. Kulturno pa so belci samo dediči. Bela rasa je začela nas posnemati: naši plesi, naša godba so postali njihovi vzori. Kmalu bodo prevzeli tudi naše pesništvo in našo življenjsko modrost. In kako nadomestilo bodo našli za to? Šport je njihov malik. In takih malikov so postavili okrog sebe na tucete. Mi, zaničevani črnci pa smo visoko nad poveličevanjem ročnih in nožnih mišic, ki jih časte, ko da so prišle kakor milost z neba...«

Torpedo v zraku.

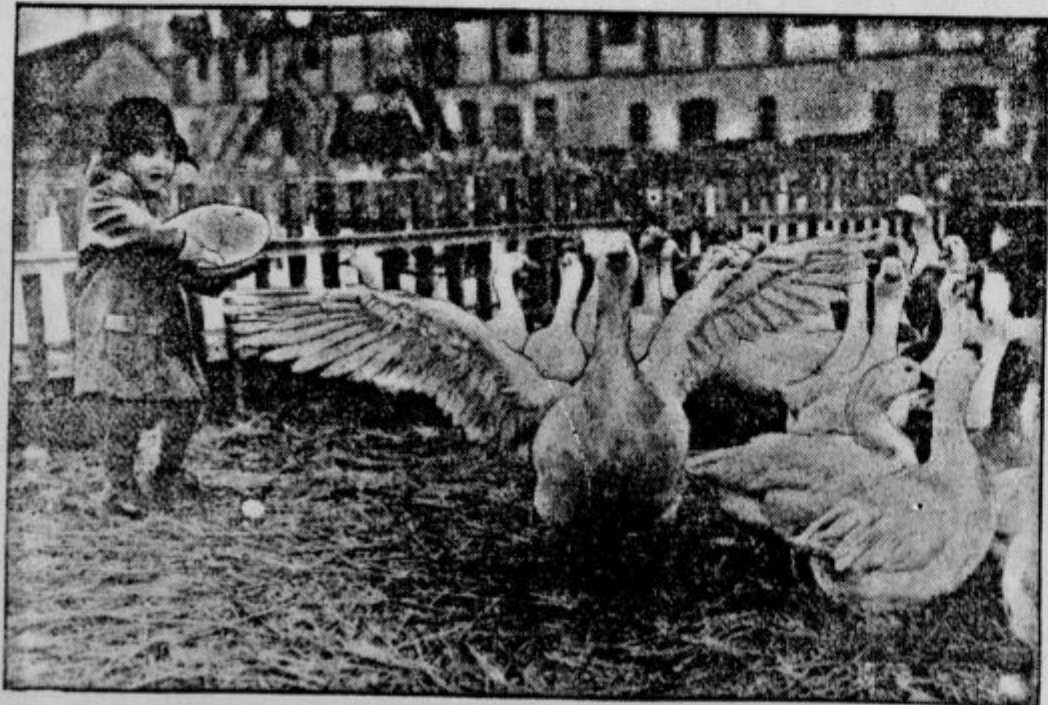
Prvo ameriško torpedno letalo na startu. — Vojna tehnika se zmerom bolj rafinirano razvija. Nevarnost bombnih letal je bila doslej v toliko zmerna, v kolikor niso ta dovoljno pogajala; uvedba torpednih letal pa je ta »manco« odstranila in ž njimi nam grozi strahota bodoče vojne.

Beneški tramvaj

Vse priprave za cestno železnico v Benetkah bodo gotove do konca tega leta. Doslej je bilo to slavno italijansko mesto brez tega modernega vozila radi svojega otočnega položaja. Tramvaj bo vezal Benetke s kopno zemljo. Proga bo postavljena preko dolgega nasipa, katerega grade sedaj preko lagun. S tem bo najbrže malce otemnela slava starodavnih gondol.

Claudel odlikovan

Znameniti francoski katoliški pesnik in diplomat francoske republike v Washingtonu, Paul Claudel, je bil odlikovan za častnega doktorja prava na univerzi države New York, v Albany. Ko mu je rektor univerze podeljeval odlikovanje, ga je predvsem imenoval velikega dramatika, filozofa in politika.

Telažba.

Ušle ste srečno Martinovemu prazniku. Zdaj pa se bližajo božični prazniki.

Lesene barikade v Berlinu.

Kakor znano, je bila te dni v Berlinu velika prometna stavka, v kateri je prišlo do močnih spopadov med policijo in prometnim osebjem. Mnogo oseb je bilo težko ranjenih. Številne vozove, ki so kljub stavki vozili, so stavkajoči s kamenjem obmetavali. Na mnogih prometnih straneh mesta so ležale barikade, ki so ovirale promet.

Podzemna cesta

Znano je, kako živahen je promet po londonskih ulicah, ki skoro zmerom vrvijo od avtomobilov, voz in pešcev. Pa to ni čudno, če pomislimo, da ima London skoro 8 milijonov prebivalcev. Londonske inženjeje je to dovedlo k načrtu: kako bi zgradili podzemsko cesto, ki bi prevzela del prometa nase. Predvsem bi bila ta cesta za transport blaga. V celoti bi bila dolga 180 km, a spajala bi 60 največjih prometnih središč. Razen tega bi vodile stranske ceste do 15 luk; dalje bi bilo tu 19 postaj za iztovarjanje blaga in končno 10 velikih trgovskih hiš... Načrt je velikopotezen. Ker je bilo doslej mnogo prometnih nesreč, bi se te z izgraditvijo nove ceste dokaj znižale. In tako bi London (kakor so računali) s to cesto letno prihranil 15 milijard dinarjev. Pri graditvi bo zaposlenih 190.000 ljudi; ko pa bo podzemlje gotovo, bo dobilo v njem dela 88.000 ljudi.

Nad 5 milijonov

Po zadnjem statističnem izkazu o številu brezposelnih na Nemškem vidimo, da je od 15. septembra naraslo število za 48.000 duš in se potemtakem nahaja danes v Nemčiji 5.150.000 brezposelnih. To so strašne številke. Vlada pa izjavlja, da je temu povzročila kriva jesen, ki je prisilila mnoge poletne tovarne, da so odpustile večji del delovnih moči.

Brezposelni šahisti.

Zgoraj: Brezposelni šahirajo na novo postavljenih deskah. Spodaj: Mesto Magdeburg je postavilo več miz, na katerih lahko brezposelni igrajo šah ali skat. S tem hočejo pomagati brezposelnim ter jim olajšati žalostno vsakdanjost. Mislimo pa, da bi brezposelni reveži z večjim veseljem sprejeli mize s kruhom.

Floridski kanal

Velika ameriška parniška podjetja se pogajajo s finančnim ministrom Združenih ameriških držav o Kanalu, s katerim bi presekali polotok Florido tesno ob kopnem; tako bi se dalo z Atlantske strani Amerike brez ovinka zajadrti v Meksiški zaliv, od tu pa preko Panamskega prekopa na pacifično stran Amerike. Gre namreč za to, kje bi se dobilo posojilo za financiranje teh del. Kanal preko Floride bi bil dolg 150 km. Tehniška stran ne bi dala ravno težkih problemov, zakaj teren je precej enoličen in nizek. Ker pa je prišel tudi Panamski prekop v denarne nepriroke, odsvetujejo premnogi denarniki kopanje Floridskega prekopa.

Rekord bančnih polomov

Ameriški listi poročajo, da je v njihovi zlat deželi tekom meseca septembra zaprlo 60 bank svoja vrata. Pripominjajo pa, da je to najmanjše število bančnih polomov v zadnjih šestih mesecih.

Sijajno sredstvo.

»Ali vam je pomagalo moje zdravilo?«

»Čudovita medicina, gospod doktor! Vzel sem ga tri žlice in kašelj je prenehal. Tri žlice sem si ga utrl v koleno proti revmatizmu, ostanek smo pa porabili za čiščenje srebra.«

Ekonomičen.

Zena: »Tuja krava je prišla na naš vrt. Kaj naj storim?«

Mož: »Zapri vrata, potem jo pa pomolaj.«

»To je brez dvoma najboljšo hujševalno sredstvo, kar jih pozna medicina.«
»Odkod to veste?«
»Jaz ga jemljem že deset let...«

Kalorije za sport

Vsako človeško delo zahteva od telesa gotovo količino energije; in ni izjeto niti spanje. Tako porabi človek za spanje 1800 kalorij, za zmerno delo 3000, za težko delo 5000 kalorij, a za naporni sport od 9000 do 13.000 kalorij.

Nove fašistinj

Rinski listi javljajo, da bodo v najkrajšem času velike spremembe v fašističnih dekliških organizacijah: da bodo letos sprejeli še okrog 50 tisoč mladih Italijank v dekliške fašistične organizacije.

Kakšno mora biti milo?

Ako se uporablja za negovanje kože, mora vsebovati same neškodljive sestavine, potrebne za zdravje in lepoto, nadalje

mora imeti prijeten vonj ne samo v začetku ampak do zadnjega koščka. Takli medicinsko čisti proizvodi so Fellerjeva Elsa mila zdrava in lepota (po imenu: Elsa-lilijino mlečno milo in Elsa-milo lilijine kreme, izvanredno fino cvetlično milo, Elsa-rumenjakovo milo, zelo dobro in koristno tudi za male otroke, Elsa-glicerino milo, izredno dobro za razpokano

kožo. Elsa-boraksovo milo, odlično proti solnčnim pegam ter nečistočam kože, Elsa-kratono milo desinficira in zelo koristi koži glave in lasem ter Elsa-milo za britje).

Po pošti za poizkušnjo 5 komadov v zaželeni izbiri pošlj, franko za 52 Din lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Dunja Elsatrg 134 (Savska banovina).

Mali oglasi

V malih oglasi velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo tekoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Pletenine

damsko in moško zimsko perilo
Fa F. M. Schmitt, Ljubljana
Pred školijo 2

Razno

Restavracija Senica
Plzenski dvor, popolnoma na novo preurejena. Točijo se samo prvovrstna vina, med njimi kot posebnost vinski most tzv. »Schmitzberger« 1 6 Din, staro vino po 8 in 10 Din. Abonentje se sprejemajo po nizki ceni na dobro meščansko hrano. (r)

Voz na peresih

pokrit, za prevažanje kruha, kupim. Ponudbe pod »Voz« št. 16.116 na upravo »Slovenca«. (k)

Prodamo

Konfekcija — modal
Narceneški nakup Anton Presker Sv. Petra cesta št. 14 Ljubljana (ll)

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po pošttem povzetju L. BROZOVIC — Zagreb, Illica 82 Kemična čistilnica perja

Prodano

Puhasto perje
15 Din kg, čohano 32 Din kg, puh 140 Din kg, ter volno in žimo za modroce izredno poceni prodaja: Segla, Wolfova 12 (dvorščak).

Zaboje za sadje

vseh vrst — dobavlja v vsaki množini najceneje M. Jošt, Zalec, Gotovlje.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trdki Karl Prelog Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg 30-52 (k)

Štedilnike

raznih vrst; vrtno, balkonske in stopniške ograje, dimne vrstice, brzoaparilnike, nudi po najnižjih cenah ključ, podjetje Ciril Podraž, Ig pri Ljubljani.

Zavese, posteljna pregrinja

namizne prte, prtiče itd., krasno vezene in po nizkih cenah dobite pri **MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA** (poleg hotela Štrukelj).

Vezanje oprem za neveste, monogrami, gumbnice, entlanje, ažuriranje in predtiskanje. Velika izbira predtiskanih ženskih ročnih del.

Zivali

Prodano
črnila kunce, bele rekse in leghorn kokoši. Zivalica, Ljubljana, Sv. Petra cesta 60. Istotam se išče Mateški pinč za plemenjenje. (i)

Kupimo

Zlato
(staro zlatino) kupujemo M. Jankole, komanditna družba, Ljubljana, Selenburgova 6/II. Telefon št. 30-52 (k)

Bukova drva

in ogelje kupuje stalno **Oran Franc** Ljubljana Sv. Petra cesta 24.

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje **RAFINERIJA DRAGIH KOVIN** - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Stanovanja

ISČEJO:
Trisobno stanovanje
na Prulah išče mirna stranka. Dopisi na upravo »Slovenca« pod »Takoj« št. 16.147. (c)

ODDAJO:
Stanovanje
dveh sob, kuhinje, pred-sobe, se odda 1. decembra za 650 Din. Tyrševa (Dunajska) cesta 86. (c)

Stanovanje
luksuzno, 2 veliki, 1 mala soba, kopalnica itd. - se odda v Zg. Šiški. Vprašati: Masarykova cesta 22 (Schafer). (c)

Dvosobno stanovanje
s pritliklami se takoj odda pri Obrtni šoli. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.146. (c)

Zračno sobo
veliko, parketirano, s posebnim vhomom in elektriko, oddam dvema osebam. Miklošičeva cesta 4/II., levo. (s)

Na stanovanje
in hrano se sprejmeta 2 solidna gospoda. Moste, Korošičeva 13. (s)

Vnajem

ODDAJO:
Usnjarna
ročnega dela se da v najem ali pa se prolaajo tozadnevne priprave v hišini 5 minut od glavnega kolodvora. Oferte sprejema Filip Seršen, posestnik, Podgradje, pošta Ljutomer. (n)

Posvetva

Droben oglas v »Slovenca«
posvetva ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

4 stavbne parcele
ob Dunajski cesti za Stadionom, v izmeri 550 do 600 m² — prodaja mestni stavbenik Anton Mavrič, Dunajska cesta 38, telefon 3382. (p)

Glasba

Klavir
črn, kratek, dobro ohranjen, ceno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.058. (g)

Kupim pianino
ali kratek klavir. Ponudbe s točnim opisom in skrajno ceno na M. Ropas, Celje. (g)

Epidemija Jo-Jol
Veletrgovci, trgovci, trafike, knjižarne - nabavite si takoj najnovejši šlager sedanjosti »Jo-Jol« v raznih izpeljavah od Samoprodaje za Dravsko banovino: Vitomir Dolinšek, Celje, Kralja Petra 33. — Sprejem prodajalce in zastopnike. (g)

Službe isčejo

Mesarski
in prekaljevalski pomočnik iz boljše hiše išče službo za eno leto; najraje kje na Gorenjskem. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.114. (a)

Kuharica
perfektna ter z večletno prakso, išče službo za nekaj ur na dan. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.115. (a)

Gospodinja
samostojna, z nekaj gotovine, želi mesta v župnišću ali pri samcu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Samostojna«. (a)

Službodobe

Dobrega pomočnika
sprejme takoj kamnoseško podjetje Franjo Kunovar, Sv. Križ, Ljubljana. (b)

Hlapec
pošten, priden in trezen, 20 do 30 let star, ki bi opravljal tudi konja, se takoj sprejme. - Ponudbe na Gale, Rožna dolina, c. V št. 26. (b)

Stenografinjo
perfektno, tudi za nemški diktat, sprejme odvetniška pisarna v Ljubljani. - Ponudbe pod »Stalno« 16.148 za upravo »Slovenca«. b

Pouk

Šoferska šola
E. Ceh
(bivša Carmenikova šoferska šola) Ljubljana, Dunajska c. 36
šola za poklicne šoferje in amaterje. Prospekti in pojavašila zastoj in franko.

Denar

Posojila
od 100.000 do 5.000.000 Din
ščemo za l. hipoteke — eventualno tudi v hranilnih knjižicah. Cenjene ponudbe na: M. Jankole, komanditna družba — Ljubljana, Selenburgova ul. 6/II. Telefon 30-52. d

Vrednostne papirje
vseh vrst, tu in inozemske, obveznice, založnice, srečke in hranilne knjižice vseh denarnih zavodov kupujemo in prodajamo. M. Jankole komanditna družba, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II. Telefon 30-52. (d)

Objave

Pozor!
Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem uredil vse zimске prostore in bom postregel z gorkimi in mrzlimi jedili. Vsako nedeljo bodo pečnice in krvavice. Točim pristna vina domačih gor. Se najljubneje priporočam Anton Stirn, kopališče - Ježica. (o)

Kovčki za potovanje

torbice iz usnja, listnice, denarnice, gamaše, nahrbtnike in nagobčnike, ovratnike in vrvice za pse pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. (ll)

Damski klobuki

že od 60 Din naprej v največji izbiri vedno zadnje novosti samo v modnem salonu »La Femme Chic« Anica Puhek, Selenburgova 6/I. (ll)

Sveže najfinejše norveško

ribje olie
iz lekarnar dr. G. PICCOLIJA V LJUBLJANI se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Posteljne žilne vloge
v lesenih ali železnih okvirjih, ter zložljive žilne postelje izdeluje solidno točno po naročilu trdika
Pavel Strgulac
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13
Zahtevajte brezplačni cenik!

Nakup in prodaja vreč ter jute
A. Grebenc
Dunajska 36

Krušno moko
in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg št. 32

Modroce
otomane divane, fotelije in vse tapetne izdelke vam nudi najceneje
Ionaci Narobe
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu)

Posteljne mreže
peresi, podložene in navadne elastične izdeluje najceneje od 65 Din naprej po velikosti

Aloiz Andlovic
Komenskega ul. 34 in Mestni trg 9 (poleg Škaberneta)
Sprejemajo se popravila. Dostava brezplačna.
Pšenice moko
sahlohih mlinov nudi najceneje vseh vrst
A. VOLK, LJUBLJANA
Raztrga cesta 34
Sirite »Slovenca«!

Vsemogočni je danes zarana rešil našo ljubljeno hčerko odnosno sestrico

TEJKO

tuzemskega trpljenja in jo poklical med svoje nebeske krilate. Pogreb se bo vršil jutri v sredo 9. novembra ob pol treh popoldne izpred hiše žalosti Levstikova ulica 19 na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. novembra 1932.

Avgust Bercieri, Josipina roj. Poženel, starši. Rela, Joža in Enka, sestre.

ZAHVALA. Za brezštevilne dokaze iskrenega sočutja ob izgubi naše ljubljene soproge, sestre, svakinje in tele

Marije Pogačnik roj. Potočnik

za poklonjene vence in cvetje, ter za ustmene izraze sožalja in za obilno spremstvo na njeni zadnji poti, posebej še č. duhovščini, primariju g. dr. Jenku in g. dr. Jan. Vovesu za požrtvovalno zdravljenje za časa njene bolezni, izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

V Radovljici, dne 7. novembra 1932.

Žalujoči soprog in ostali.

ZAHVALA. Za izraze iskrenega sožalja, katere smo prejeli ustmeno in pismeno ob prerani smrti naše nad vse ljubljene mame itd., gospe

Marija Pöschl roj. Jenček

za poklonjeno cvetje in za številno spremstvo na njeni zadnji poti, se vsem iskreno zahvalujemo. Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 10. t. m. ob 7 zjutraj v tukajšnji frančiškanski cerkvi.

Ljubljana, dne 8. novembra 1932.

Alfred in Hugo, sinova ter ostali žalujoči.

Neizmerno žalostna naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, da mi je Bog v Svoji neskončni modrosti vzel in poklical k Sebi moj najdražji zaklad, moje zlato mamico

vdovo Uršulo Zakotnik udovelo Bezljaj roj. Štrukelj zasebnico

v starosti 86 let, dne 7. novembra 1932. Deležna je bila vseh poslednjih tolažil svete vere.

Truplo nepozabne pokojnice bo dne 9. novembra 1932 po sv. maši, ki se bo darovala ob 11 v farni cerkvi v Šmihelu pri Žužemberku, prepeljano v Ljubljano, kjer bo položeno k večnemu počitku k Sv. Križu v Ljubljani isti dan ob 4 popoldne.

V Šmihelu pri Žužemberku, dne 7. novembra 1932.

Bezljaj Franica, šolska upraviteljica, hči.
Pavla Bezljaj, hči.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

OBVESTILO!

Od 7. aprila 1932 naprej sem bil tihi družabnik v trdki Viktor Petan, trgovina s kolesi v Brežicah.

Iz te trdke sem z današnjim dnem izstopil ter so vse terjatve, nastale od 7. aprila t. l. — to je še od neplačane kupnine za prodano kolesa in posameznih delov, in dogovorno z gosp. Petanom Viktorjem, moja izključna last.

Obveščam s tem vse stranke, ki dolgujejo za zgoraj omenjeno blago v trgovini Petana Viktorja, da plačajo to kupnino od danes naprej bodisi samo pri Hranilnici mestne občine Brežice na konto Czelec Josipa, ali pa osebno v moje roke. — Plačil v druge roke, ne bom priznal.

Brežice, dne 2. novembra 1932.

CZELECZ JOSIP.

Moderno in poceni

si nabavite srajce, kravate, ovratnike, nogavice dokolenice, klobuke, čepice in razno drugo modno blago pri popolni razprodaji trdke

»BERKO« v skladišču »Balkan« skladišče 4.

Z nakupom ne odlašajte, ker je vsled popolne razprodaje izbira vsak dan manjša.

Naročajte »Slovenca«!

Ameriška dedščina

V Ameriki je umrl Josip M. Slager ter zapustil znatno premoženje. — Iščejo se njegovi nasledniki, odnosno najbližji sorodniki, ki naj se javijo pismeno na upravo »Slovenca« pod št. 32.068.